

TARTU LINNAVOLIKOGU

MÄÄRUS

Tartu

27.09.2018 nr LVK-M-0045

Tartu linna arengukava 2018-2025 uue redaktsiooni kinnitamine

Määrus kehtestatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lg 1 p 7, § 37² lg 7 ja Tartu Linnavolikogu 19. aprilli 2012. a määruse nr 65 "Tartu linna arengudokumentide koostamise kord" § 11 lg 4 alusel.

§ 1. Tartu linna arengukava 2018-2025 uue redaktsiooni kinnitamine

Tartu linna arengukava 2018-2025 uus redaktsioon kinnitatakse vastavalt lisale.

§ 2. Rakendussätted

Kehtetuks tunnistatakse:

- 1) Tartu Linnavolikogu 12. oktoobri 2017. a määrus nr 152 "Tartu linna arengukava aastateks 2018-2025";
- 2) Tähtvere Vallavolikogu 16. septembri 2016. a määrus nr 6 "Tähtvere valla arengukava muutmine ja valla eelarvestrateegia 2017-2020 vastuvõtmine".

Esimees

Esitab: **linnavalitsus, 25.09.2018 istungi protokoll nr 59**

Ettekandja: **Reno Laidre**

Õiend

Tartu Linnavolikogu Määruse "Tartu linna arengukava 2018-2025 uue redaktsiooni kinnitamine" juurde

Tartu linna arengukava 2018-2025 muudatusettepanekud ja uuendatud eelarvestrateegia tekst kiideti heaks Tartu Linnavolikogu 7. juuni 2018. a [otsusega nr 74](#) ja suunati avalikule väljapanekule ajavahemikuks 11. juuni kuni 6. august. Arengukava projekt tehti kõigile huvilistele kättesaadavaks Tartu linna veebilehel, lisaks oli paber kandjal võimalik dokumendi projektiga tutvuda linnaplaneerimise ja maakorralduse osakonnas. Informatsioon avaliku väljapaneku kohta avaldati Tartu linna veebilehel ja 11. juuni ajalehes "Postimees".

Avaliku väljapaneku ajal said huvilised oma arvamusi ja ettepanekuid esitada nii kirja kui e-posti teel ja ka kodulehe vahendusel. Väljapaneku ajal laekus 25 täiendavat ettepanekut, millest linnavalitsus otsustas arvestada kolme ettepanekuga. Seisukoht "mitte arvestada" ülejäänud ettepanekute osas tähendab seda, et tehtud ettepaneku või kommentaari alusel ei peetud otstarbekaks muuta arengukava või eelarvestrateegia teksti. Mitteamarvestamine on enamasti tingitud asjaolust, et ettepanek ei sobi detailsuse astmelt arengukava või eelarvestrateegia teksti, ettepanekuga sisuliselt juba arvestatakse või ei ole tegemist arengukava muutmissettepanekuga (näiteks töökorralduste ja planeeringuteemalised ettepanekud). Avalikul väljapanekul esitatud ettepanekud koos linnavalitsuse poolt 6. septembril võetud seisukohtadega nende arvestamise osas on esitatud alljärgnevas tabelis:

Ettepanek, ettepaneku esitaja ja põhjendus	Seisukoht ettepaneku arvestamise osas
<p>1. Lisada investeringute plaani „Ihaste paadisadama väljaehitamine“.</p> <p><u>Imre Lall</u> Raha taotleda mõnest fondist ja linna kuluks märkida omaosalus.</p>	<p>Mitte arvestada. Paadisadamate rajamise vajadus on kajastatud arengukavas <i>Inspireeriva elukeskkonna</i> peatükis järgmise tegevusena:</p> <p><i>44. Jõetranspordi arenguks võimaluste loomine ning Emajõe väärtustamine loodussõbraliku liiklusvõimalusena (sildumisrajatised, paadisadamad, jõetramm, elamusreisid jms).</i></p> <p>Linnavalitsus tegeleb paadisadamate kaasrahastamise võimaluste otsimisega. Kui Ihaste paadisadama väljaehitamiseks leitakse kaasrahastamise võimalus, siis lisatakse objekt eelarvesse.</p>
<p>2. Lihtsustada ehituslubade taotlemise protsessi.</p> <p><u>Imre Lall</u> Tulude poolelt peaks linn tegema kõik selleks, et elamispiindade arendajad (kes loovad võimalusi täiendavaks maksutuluks) saaksid linnalt võimalikult tõhusat teenust ja et maksuraha ei voolaks linna ümbritsevasse valdadesse. Kuude pikkune ehituslubade taotlemise protsess ja “tähenärimine” seda kindlasti ei soodusta.</p>	<p>Mitte arvestada. Arengukavas ja eelarvestrateegias ei reguleerita ehituslubade menetlemisega seonduvat. Ettepaneku esitajale saadetakse vastus täpsemate selgitustega.</p>
<p>3. Lisada lähiaastate eelarvesse ventilatsioonisüsteemid ja kliimaseadmed Tartu raamatukogudesse ning teistesse laste ja noorte koolivälise tegevusega seotud hoonetesse.</p> <p><u>Marge Vaide</u></p>	<p>Mitte arvestada. Arengukavas on nimetatud ettepanek juba kajastatud. Laste ning noorte koolivälise tegevusega seotud hoonete investeringuvajadused on kajastatud arengukava <i>Loova linna</i> peatüki mitmes tegevuses, nt:</p>

<p>Väga toetav oli lugeda, et lähiaastatel on prioriteediks eelkõige haridus ja investeringud koolihoonetesse. Täiendaksin omalt poolt, et lisaks koolihoonetele ka teised laste ning noorte koolivälise tegevusega seotud hooned.</p> <p>Konkreetsetest investeringuvajadustest oli välja toodud: Annelinna harukogu ning Kompanii tn lasteosakonna ventilatsiooni- ja kliimaseadmed; II Muusikakooli ventilatsiooniseadmed ja sooja vee puudumine I korruse tualettruumis;</p>	<p>22. <i>Kultuurivaldkonna taristu arendamine koostöös haridusasutustega paremate harrastamisvõimaluste loomiseks.</i></p> <p>65. <i>Noortekeskuste ja huvikoolide ehitus, korrastus ja arendamine (sh koostöös erasektoriga).</i></p> <p>Linn lähtub eelarvestrateegiasse rahade planeerimisel ja hoonete rekonstrueerimisel põhimõttest, et hooneid rekonstrueeritakse tervikuna, mille käigus paigaldatakse ka ventilatsioonisüsteemid ja kliimaseadmed.</p>
<p>4. Lisada eelarvesse Tartu Hansa Kooli kliimaseadmed ja ventilatsioon.</p> <p><u>Marge Vaide</u> Kevadel oli I. korruse koridor raskelt läbitav, kuna tekkis kasvuhoone tunne. Ehk mahuvad eelarvesse miskid aknakatted ja ventilatsioonielemendid? Hüllem veel on olukord klassiruumides, olen tuttav ruumidega 107 ja 109. Laps kurtis peavalu, suu kuivust, nõrkust, loomulikult õhupuudust ja mõtlemisvõime totaalset langust. Arvan, et siingi kuluksid ruumidesse kliimaseadmed. Tuuletõmbuse tekitamine ei ole lahendus. Kuna kooliaasta on nüüd veel poolde juunisse venitatud, võiks üha enam kaaluda, mil moel aidata lastel pool kena suvekuud koolis üle elada.</p>	<p>Mitte arvestada. Ettepanekuga on juba arvestatud. Koolivõrgu korrastamise kavas on Hansa Koolis rekonstrueerimine kavandatud aastateks 2020-2022, mis on ka eelarvestrateegias kajastatud. Ventilatsioon korrastatakse koos koolimaja rekonstrueerimisega.</p>
<p>5. Lisada eelarvesse Turu 8 spordihoone turvalisemaks muutmine.</p> <p><u>Marge Vaide</u> Administraatorid on kõik väga inimlikud, viisakad, toredad, kuid ka nemad on lihast ja luust inimesed, mitte selgelt nägijad. Olen teinekord oma last oodanud ja majja siseneb palju inimesi. Kõigilt ei jaksagi küsida, kes oled ja kuhu lähed. Mõni meesterahvas, kes läheb kuhugi riideruumi või spordisaali rõdule, ei ole alati mõjunud usaldusväärseks. Maja on suur ja wc-d asuvad spordisaalidest kaugel. Minu nägemuses võiks trennis käivate laste ja täiskasvanute majja pääsemine olla kaardiga. See eeldaks ilmselt siseuksi, pöörlevat väravat vms. Lapsevanem, kes käib majjas sageli, nt väiksemaid lapsi riidesse aitamas, saaks ka endale vastava kaardi tellida või siis koos lapsega liikuda väravast läbi. Harva majja sattuvad täiskasvanud peaksid end registreerima dokumendi alusel ning ütlema, kelle juurde ta läheb. Kokkuvõtvalt näen Turu 8 hoone probleemina turvalisuse taset riideruumides, tütarlaste wc-des, eks ka majas tervikuna. Küllap võiks inimeste sissepääs olla kontrollitum ka muusikakoolides, kunstikoolis, Lille majas jne, kuid kuna spordikoolis kuulub lapse tegevuste hulka ümberriietumine, duši all käimine, enese korrastamine, peaks see kõik toimuma äärmiselt turvalises keskkonnas.</p>	<p>Mitte arvestada. Detailsuse astme poolest ei sobi ettepanek eelarvestrateegiasse lisamiseks.</p> <p>Turvavärvate vajadus nõuab täiendavat analüüsi. Linnavalitsus edastab ettepaneku kaalumiseks Turu tn 8 spordihoonet haldavale sihtasutusele.</p>
<p>6. Lisada eelarvesse põhikooli õpilaste tasuta bussisõit.</p> <p><u>Marge Vaide</u></p>	<p>Mitte arvestada. Ei ole arengukava ja eelarvestrateegia küsimus. Tartu linn juba doteerib avalikku ühistransporti 60% ulatuses. Täielikku tasuta sõiduõiguse</p>

<p>Iseseisev sissetulek neil ju puudub. Samas sõidavad tasuta pensionärid, kes omavad regulaarset sissetulekut ning kes sageli kasutavad lahedalt kahte bussiistet. Ühte iseendale ning teist oma kotile (kottidele). Võiks ju pensionärid siis ka maksta 5.11 eurot nagu õpilased. Ühesõnaga kas tasuta või tasu eest, aga siinkohal võiksid olla põhikooli õpilased ja pensionärid võrdväärse finantskohustusega. Ei usu, et paljudes nendes peredes, kus lapsed ühistransporti kasutavad, jääb ühe lapse peale niisama suur summa kui pensionär iseenda tarbeks kätte saab.</p>	<p>kehtestamist linn õigeks ei pea. Küll aga on põhjendatud ettepanek korrastada ühistranspordis kehtivat soodustuste süsteemi (muuta lihtsamaks, ühtlustada erinevaid soodustusi). See eeldab linnavolikogu sellekohase määruse muutmist.</p>
<p>7. Lisada eelarvestrateegiasse keskkonnavaldkonna lähtekohad soovitavalt samas võtmes kui need on esitatud majandusvaldkonnas.</p> <p>Irja Alakivi Majanduslike soovitude arvestamiseks eelarvestrateegias on tõesti loetletud olulisim ja väärikaim alustades globaalsest: „<i>Olulisemad üldist majanduskeskkonda puudutavad eeldused põhinevad Maailmapanga, IMFi, Consensus Economicsi, OECD, Euroopa Komisjoni, EV Rahandusministeeriumi ja Eesti Panga prognoosidel.</i>“ Aga lähtekohad keskkonnavaldkonnas puuduvad!</p> <p>Tartu elukeskkonda silmas pidades eeldaks, et märgitud oleks vähemalt ÜRO säästva arengu eesmärgid, mis on kaasajal ülemaailmselt suunda andev dokument, vastu võetud 25. septembril 2015, Euroopa Komisjoni Rohelise infrastruktuuri strateegia: Roheline taristu – Euroopa looduskapitali suurenemine – 2013, EL linnakeskkonna agenda - mai 2016, strateegia <i>Säästev Eesti 21</i>, Tartu looduskaitsekontseptsioon - 1988, Tartu üldplaneeringu ülevaatamise tulemused - 28. juuni 2018.</p> <p>Eriti soovin siinjuures rõhutada Tartu looduskaitsekontseptsiooni olulisust, kus iga sõna on kaalutud ning on aktuaalne tänapäevalgi. (<i>väljavõte Tartu Linna Rahvasaadikute Nõukogu otsuse lisast nr 11, Tartu Linna RSN 18. koosseisu 6. istungjärgu 14. juuni 1988. a protokoll nr 6</i>). Tartu looduskaitsekontseptsioon on ka osa Tartu Agenda 21-st, mis on samuti linnavolikogu poolt heaks kiidetud. Seega – kaks korda. On viimane aeg loodushoiust lähtumist Tartus veelkord kinnitada.</p>	<p>Mitte arvestada. Eelarvestrateegias kui finantsplaanis on mõistlik lühidalt ära märkida majanduse valdkonna alusdokumendid, mida ongi tehtud. Kõikide valdkondade rahvusvahelisel või siis riiklikul tasemel välja antud põhimõtteid ei ole otstarbekas hakata dubleerima kõikides madalama tasemega arengudokumentides.</p>
<p>8. Täiendada arengukava ja lisada eelarvestrateegiasse Tartu looduskaitsekontseptsiooni tekst:</p> <p>„- tagada inimesele tervislik linnakeskkond, minimeerides linna kahjustavat mõju linna ja tagamaa loodusele; - tagada võimalikult mitmekesine maastik ja elustik nii linnas kui selle ümbruses, luua tingimused looduse enesetaastamisvõimeks ning eripära säilimiseks; - arendada looduskaitsetegevuse kaudu linlaste ökoloogilist teadlikkust, loodusvarade säästlikku</p>	<p>Mitte arvestada. Tartu looduskaitse kontseptsioon on 30 aastat tagasi koostatud dokument, milles kajastatud põhimõtteid on kajastatud järgmiste arengudokumentide koostamisel. Ei ole otstarbekas dubleerida ühe dokumendi teksti teistes dokumentides.</p>

kasutamist, humaansust, ilumeelt, armastust oma linna ning maa vastu, tõhustades ökoloogilist kasvatustööd eriti koolides.“

Irja Alakivi

Tartu linnaloodus, -haljastus ning puhkealad on säilinud varasemate põlvkondade hoolivuse ja sihiteadliku töö tulemusena.

Ligilähedaselt on looduskaitsekontseptsiooni põhimõtteid väljendatud ka arengustrateegias TARTU 2030, kuid väga lahal ja mitte kedagi suunaval kujul nagu arengudokumendid eeldaksid. „*Inspireeriv, unikaalse kultuuripärandiga, looduslähedane ja turvaline linn ning atraktiivne reisisiht.*“

Väidan, et on põhjendatud kontseptsioonilise, mitmekordselt heaks kiidetud teksti kasutamine. Tartu on saanud oma loodusväärtusi alal hoidnud kesklinna ja linnaosad pärandiks oma varasematelt põlvkedelt.

9. Mitte alustada ja ette võtta linna terviklikkust tagavate parkide, puhkealade ja muude rohevõrgustiku osade vähendamist enne uue üldplaneeringu valmimist ja vastuvõtmist.

Irja Alakivi

Tartu vajab uut üldplaneeringut, selleni jõudis ka linnavolikogu oma 28.06.2018 istungil, milles väljendati mõistmist ja mõtestati sügavamalt haljastuse, parkide ja puhkealade väärtusi. Tehes loodusega koostööd ning säilitades ja oskuslikult kasutades linnakeskkonna rohelist taristut, näiteks bioloogiliselt mitmekesiste parkide, haljasalade ja värske õhu koridoride säilitamise ja rajamisega, saab oluliselt leevendada linna kuumusesaare efekti ja kuumuse poolt põhjustatavaid kahjulikke mõjusid elanike tervisele. Tartu üldplaneeringu ülevaatamise käigus tuvastati vajakajäämisi eriti puhkealade osas, see puudutab nii kesklinna parke kui ka rohevõrgustiku säilimist ja elukeskkonna kvaliteedi tagamist laiemalt.

Tartu linna üldplaneeringus on esitatud „olulised rohevõrgustiku osad, kuid neid ei ole liigitatud rohevõrgustiku meetodika järgi (tuumikalad, puhveralad, astmelauad, koridorid), vaid nende kasutuse järgi.“ Samas volikogu dokumendis jõuti ka järeldusele, et „Eelnevat arvestades tuleb uue üldplaneeringu koostamisel Tartu linna üldplaneeringu rohestruktuuri ja puhkealade peatükk ümber teha ja täiendada nii, et lisaks ala kasutusotstarbele oleks sellele määratud ka rohevõrgu elemendi tüüp ning luua süsteem, kus oleks võimalik tuvastada konkreetsele elemendile kehtivad tingimused ja kitsendused. Lisaks riiklikule tasandile, mis on määratud üleriigilise planeeringuga, ja kohalikule tasandile, mille põhielemendid on määratud maakonnaplaneeringuga, tuleb kaaluda üldplaneeringus kajastatud rohealade liigitamist ja grupeerimist veel astme võrra madalamal, mis käsitleb rohevõrku omavalitsusüksuse tasandil.“

Mitte arvestada.

Ettepanek ei puuduta arengukava vaid üldplaneeringu rohevõrgustiku ala ümbervaatamist ja täiendamist. Linnavolikogu poolt kehtestatud Tartu linna üldplaneering on aluseks linna edasisele arengule sh. ehitustegevusele. Üldplaneeringuga määratud muudatused maakasutuses on planeeringu protsessis õiguspäraselt menetletud kokkuleppe tulemus ning linnal puudub vajadus üldplaneeringu kehtivuse peatamiseks. Üldplaneeringu ülevaatamisel toodud tähelepanekud ei puuduta haljasalade pindala, asukohta ja konfiguratsiooni vaid neile lisaks puhkeotstarbelise liigitusele ka nende käitlemist ja liigitamist rohevõrgustiku toimimise aspektist.

10. Võtta eelarvestrateegiast välja teine lause (lk 14) lõigust „*Kultuuripealinna projektiga haakuv, kuid sellest sõltumatu idee on ehitada Tartu südalinna hulgaliselt uusi võimalusi pakkuv kultuurikeskus. Kultuurikeskus tuleks vastavalt üldplaneeringule Poe tänava ja Tartu kaubamaja vahelisel alal asuvasse parki, mis on aastaringiselt kasutatav.*“

Irja Alakivi

Küüniline on jagada tartlastele lohutusi, et suure ehitise rajamise järel jääb pargist veel midagi pargilaadset järele. Tartu teel Euroopa kultuuripealinnaks, aga mitte elukeskkonna tervislikkuse vähendamise hinnaga

Pargid on osa kultuurist nii meie linnades kui ka maapiirkondades. Jah, pargid võivad olla rajatud väga erinevatel põhjustel, kuid nende väärtuslikkust ja tervislikkust ei sea kultuurilinnad ja kultuuri toetavad linnad ei Euroopas ega maailmas kahtluse alla. Kahjuks tundub, et nende linnade hulka ei sobi peagi enam Tartu. Looduse kaitsmise kultuur on üks osa Eesti kultuurist.

Küsimus on, kas on eetiline alustada Poe tänava ja Kaubamaja vahele jääva pargi likvideerimisele viivaid tegevusi. Samuti vajavad tartlased puhkeala säilimist Holmil ning Vanemuise tänava ja kaubamaja vahel. Need on tartlaste ühiskasutuses olevad avalikud linnaruumid.

Katkematu voona korraldatavate arhitektuurivõistluste lähteülesannetes ei ole sõnakesti loodushoiust, -tingimustest kõnelemata. Zhüriidesse ei ole kaasatud ainsatki loodushoidu ja linna tervislikkuse aspekte mõistvat eksperti. Samas kui arenenud riikide linnaplaneerimises koguvad tuntust asjatundjad, keda nimetatakse arhibiotektideks.

11. Alustada kõigisse linna parkidesse ja puhkealadele pargipinkide ja lamamistoolide kohtade kavandamise ja paigaldamisega. Tuleks kavandada ka puhta kraanivee kättesaadavaks tegemist parkides.

Irja Alakivi

Parkide ja rohetaristu likvideerimise asemel alustada kõigisse linna parkidesse ja puhkealadele pargipinkide ja lamamistoolide kohtade kavandamise ja paigaldamisega. Ei saa jääda lootma, et kurnavad kuuperioodid ei kordu.

12. Kavandada eelarvestrateegiasse meetmed ühistranspordi kasutamise mugavamaks ja ohutumaks muutmiseks.

Irja Alakivi

Mitte arvestada.

Linna üldplaneeringu koostamisel on linn selgelt väljendanud mõtet rajada kultuurikeskus alale, mis seoks ajaloolist vanalinna uue keskusega, oleks piisava suurusega ning maksimaalselt suunatud avalike hüvede pakkumisele linnaelanikele.

Otsus kultuurikeskuse rajamiseks Poe tänava parki on tehtud mitmete avalike arutelude tulemusena.

Mitte arvestada.

Selle teemaga tegeletakse juba süstemaatiliselt. Igal aastal lisandub uut pargiinventari seoses kergliiklusteede, kõnniteede, mänguväljakute ja avalike väliruumiobjektide ehitusega. Toomemäel vahetatakse etapiti välja amortiseerunud pinke ning neid lisatakse linnaruumi ka vastavalt esitatud ettepanekutele ja eelarve võimalustele. Suveperioodil on juba praegu linnaruumis avatud viis avalikku joogiveevõtu kohta - Raekoja platsis, Uueturu ja Küüni tänava nurgal, Roosi tänaval ning Anne kanali ja Laululava läheduses.

Ettepanek on liiga detailne eelarvestrateegias kajastamiseks.

Mitte arvestada.

Parendusi tehakse vastavalt eelarve võimalustele pidevalt tänavate rekonstrueerimise käigus. Riia tänaval tehti ülekate 2017. a. Bussipeatuse rekonstrueerimine oleks eeldanud tänava rekonstrueerimist, milleks vahendeid ei jätkunud.

<p>Eelarvestrateegias on unustatud ühistranspordi kasutamise ohutumaks ja mugavamaks kujundamine. Kirjeldatakse nutikate ülekäiguradade rajamist, mida tuleb linnas väga piiratud arv ja jalgrattaliikluse osakaalu suurendamist, kuid ühistranspordi kasutamise ohutumaks arendamine on unustatud. Enamikes bussipeatustes puuduvad bussidesse mugavaks ja ohutuks sisenemiseks ja väljumiseks vajaliku kõrgusega bussiplatvormid. Toon näite hiljutiselt Riia tänaval suurremondi läbi teinud lõigult Lunini tänav – Ravila tänav, kus oli vaid üks bussipeatus – Soinaste peatus linna suunal. Peatus „unustati“ rekonstrueerida, kuigi selle kasutamine nii bussi sisenemisel kui ka väljumisel on enam kui komplitseeritud. Platvormi keskmine osa on kogunisti täiesti madalaks muudetud ja tugevalt kaldpindne – autod ennekõike! Seega on vanematel inimestel üli raske bussi siseneda ja sealt väljuda. On oht bussi rataste alla libiseda. Kõik jäi endiselt halvaks ja mittenormaalset toimivaks, vaatamata asjaolule, et juhtisin remondi käigus kohal olnud kõrge ja arvuka komisjoni tähelepanu ohtlikule lahendusele kõne all olevas bussipeatuses. Olin sellele ka varasemalt LMO vastavate teenistuste tähelepanu juhtinud.</p>	<p>Teema on kajastatud arengukava <i>Inspireeriva elukeskkonna</i> peatüki tegevusena: 42. <i>Mugava ja keskkonnasõbraliku ühistranspordisüsteemi, sh rattaringluse töölerakendamine.</i></p> <p>Ettepanek on liiga detailne eelarvestrateegias kajastamiseks.</p>
<p>13. Vaadata süsteemselt üle kõik bussipeatused ja kavandada hoolivuse põhimõtte rakendamiseks meetmed bussipeatuste muutmiseks ohutuks ja inimsõbralikuks.</p> <p><u>Irja Alakivi</u> See tähendaks peatuste platvormide kõrgemaks ehitamist ja vajadusel ka teekattele märgistuse rajamist kohtades, kus bussipeatustes ristuvad jalakäija, jalgratturi ja autode teed. Jah, ka jalgrattur on lapse või täiskasvanu suhtes kõrgema ohu allikas.</p> <p>Hoolivusest märkuandmiseks sobiks bussides kasutusele võtta lisaks sõidu registreerimisele tähelepanu juhtivatele tekstidele täiendavalt:</p> <p>„Hea bussijuht sõidab peatuses alati ooteplatvormi äärde“ ja „Hea linnavalitsus hoolitseb ooteplatvormide olemasolu ja ohutu toimivuse eest“.</p> <p>Bussijuhtide hoolivusele ei saa lootma jääda, pealegi kui neid ei kontrollita. Näen oma peatuses sageli kui kontrollid ootavad oma tumedate klaasidega mikrobussis saabuvat bussi ja tormavad kohe sõitjaid kontrollima, aga võiksid ka vaadata, kuidas buss on peatusesse e bussitaskusse sõitnud.</p>	<p>Mitte arvestada. Tartul on eraldi dokumendina kinnitatud liiklusohutusprogramm, kus on täpsemalt kajastatud meetmed liikluse ohutumaks muutmiseks ning kus on kajastatud ka bussipeatuste korrastamise meede. Läbi selle on aastate lõikes paigaldatud uusi paviljone ja rekonstrueeritud bussipeatuseid.</p> <p>Bussijuhtide hoolivuse tunnustamiseks viis linn 2018. a läbi kampania "Kiida bussijuhti".</p> <p>Bussiplatvormide ehitamine ja teekattemärgistuse rajamine on pigem eelarve teema, sellega tegeletakse pidevalt vastavalt eelarve võimalustele.</p>
<p>14. Mitte vähendada kergekäeliselt bussipeatuste arvu ja ühistranspordi liiklussagedusi. Bussipeatusi tuleks juurde teha ja liiklussagedusi suurendada.</p> <p><u>Irja Alakivi</u> Lõunakeskusesse sõitvatel bussidel ei oleks raske peatuda ka ASKO-SOTKA-BAUHOFI lähedal, mitte viia kõik sõitjad sunniviisiliselt poole kilomeetri kaugusele Lõunakeskuse seina äärde.</p>	<p>Mitte arvestada. Ettepanek on liiga detailne arengukavas kajastamiseks.</p> <p>Arengukavas on <i>Inspireeriva elukeskkonnaga linna</i> peatükis olemas tegevus: 42. <i>Mugava ja keskkonnasõbraliku transpordisüsteemi, sh rattaringluse töölerakendamine.</i></p>

<p>15. Lisada arengukava peatüki „Kooli ja teadmuslinn“ 16. tegevusele (lk 15) järgmine tekst:</p> <p>„Põhikoolis klassi täituvuse maksimummäär hoidmine 24 õpilase tasemel.“</p> <p><u>VL Tartu Heaks</u> <u>Jüri-Ott Salm, Jüri Kõre</u> Põhjendus puudub.</p>	<p>Mitte arvestada. Klassitäituvuse piirnõrmi suurendatakse kooli poolt põhjendatud ettepaneku alusel ja kooli hoolekogu nõusolekul. Suurendamise põhjused on üldjuhul elukohajärgse lapse lisandumine, klassikursuse kordamine, rahalised vahendid jne.</p> <p>Piirnõrmi suurendamine on reguleeritud Tartu Linnavolikogu määrusega 19.12.2013 nr 4 ning ka põhikooli ja gümnaasiumiseadus (§ 26 lg 4) lubab erandjuhtudel koolidirektori ettepanekul ja hoolekogu nõusolekul piirmäär (24 õpilast) suurendada.</p>
<p>16. Lisada arengukava peatüki „Kooli ja teadmuslinn“ 17. tegevusele (lk 15) järgmine tekst:</p> <p>„Tulumaksu ja riigipoolsete toetuste prognoositust suuremal laekumisel on esimene prioriteet investeeringud haridusasutustesse.“</p> <p><u>VL Tartu Heaks</u> <u>Jüri-Ott Salm, Jüri Kõre</u> Põhjendus puudub.</p>	<p>Mitte arvestada. Kogu linna põhitegevuse tulem suunatakse investeeringuteks, kuid investeerimisvajaduste katmiseks sellest ei piisa, plaanide elluviimiseks võetakse täiendavalt laenu. Linna netovõlakoorumus on Eesti keskmisest tunduvalt kõrgem (2017. a aruande andmetel Eesti keskmine 32%, Tartul 44%), moodustades 2018. a lõpus 72,4 mln eurot. Tartu linna eelarvestrateegia ja eelarve investeeringute prioriteediks on aastast aastasse olnud ja on ka edaspidi haridusobjektid. Haridusobjektide osakaal kogu linna investeeringutest on alati olnud üle 33%.</p>
<p>17. Lisada arengukava peatüki „Kooli ja teadmuslinn“ 24. tegevusele (lk 15) järgmine tekst:</p> <p>„Ülevaate koostamine koolidest õpilaste tervise, edasise toimetuleku, koolis omandatud lisandväärtuse, kooliga rahulolu, õpilaste õnnelikkuse määra jms järgi.“</p> <p><u>VL Tartu Heaks</u> <u>Jüri-Ott Salm, Jüri Kõre</u> Põhjendus puudub.</p>	<p>Mitte arvestada. Kuna üldhariduskoolides viib SA Innove regulaarselt läbi riiklikke rahuloluküsitlusi, siis ei ole mõistlik dubleerida ja koormata koole, lapsevanemaid ning õpilasi veel ühe uuringuga. Riiklikud uuringud annavad ühtse metoodikaga laiemat pildi olukorrast koolides. Rahuloluküsitluste läbiviimise eesmärgiks on mitmekesistada õppe kvaliteedi kohta saadavat tagasisidet ning luua võimalused õpilaste heaolu ja toimetuleku süstemaatiliseks jälgimiseks koolis. Õpilaste kooliga rahulolu on alates 2016. aastast ka koolide ametlik tegevusnäitaja.</p>
<p>18. Lisada arengukava peatükki „Kooli ja teadmuslinn“ uus tegevus :</p> <p>„Koolide õppeprogrammides kõigile Tartu linna õpilastele jalgrattasõidu õpetamise korraldamine liikluskasvatuse ja kehalise kasvatuse raames, mis annab mh aluse taotlema õpilastel jalgrattalubasid.“</p> <p><u>VL Tartu Heaks</u> <u>Jüri-Ott Salm, Jüri Kõre</u> Kergliikluse arendamine on linnas olulisel kohal, siis selle kasutatavuse suurendamiseks on oluline, et see oleks ka kõigi koolide programmides.</p>	<p>Mitte arvestada. Teema on juba kajastatud arengukava erinevates peatükkides:</p> <p><i>Kooli ja teadmuslinna peatüki tegevus 45: Õpilaste arengut toetavate koostööprojektide (keskkonna- ja energiateadlikkus, ettevõtlikkus, õpilasvahetus, liikumisaktiivsus, tervislikud eluviisid, liikluskasvatus, ujumis- ja uisutamiseõpe jne) algatamine ja toetamine.</i></p> <p><i>Inspireeriva elukeskkonnaga linna peatüki tegevus 40: Tingimuste loomine laste liiklusalase õppe korraldamiseks (liikluslinnak, rattasõiduõpe jms).</i></p>
<p>19. Lisada arengukava peatükki „Kooli ja teadmuslinn“ uus tegevus:</p>	<p>Arvestada. Kuna Kooli ja teadmuslinna peatükis on sissejuhatuse osas koostööd erineva taseme haridusasutustega juba mainitud ja linnaruumi kujundamine on pigem teise peatüki teema, siis</p>

<p>„Kaasata Tartu Kutsehariduskeskust, Kunstikooli ja ülikooli linnaruumi kujundamisel ja linna töödessa, näiteks osalema linna hangetel.“</p> <p><u>VL Tartu Heaks</u> <u>Jüri-Ott Salm, Jüri Kõre</u> Põhjendus puudub.</p>	<p>täiendada <i>Inspireeriva elukeskkonnaga linna</i> peatüki sissejuhatava osa kolmandat lõiku (21) järgmiselt:</p> <p>„Kavandatu elluviimisel on oluline teha koostööd Tartu kõrgkoolide, valdkondlike mittetulundusühenduste ja sihtasutustega, aga ka kodanikeühenduste ja naabervaldadega ning olla avatud teiste riikide positiivsetele praktikatele.“</p>
<p>20. Lisada arengukava peatükki „Nutikas ettevõtluslinn“ uus tegevus meetme „Inimressursi arendamine“ alla uus tegevus:</p> <p>„Tasume pärast kõrgkooli lõpetamist Tartusse elama ja töötama jäävale noorele õppelaenu osamakseid kolme aasta jooksul eluaseme soetamiseks.“</p> <p><u>VL Tartu Heaks</u> <u>Jüri-Ott Salm, Jüri Kõre</u> Tegevus annab rohkem võimalusi noorte jäämiseks Tartusse.</p>	<p>Mitte arvestada. Selline meede vajab eraldi sügavamat arutelu ja analüüsi. On küsitav, kas see teeniks soovitud eesmärki. Kuna õppelaenu võetakse üha vähem, siis tuleks pigem rohkem panustada hea keskkonna rajamisse uute ettevõtjate tekkeks, kes loovad uusi töökohti.</p> <p>Selleks on arengukavas nt meetmed: <i>Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime arendamine</i> (lk 17) ja <i>Ettevõtlust toetava tugisüsteemi arendamine</i> (lk 18).</p>
<p>21. Lisada arengukava peatükki „Inspireeriva elukeskkonnaga linna“ 18. tegevusele (lk 22):</p> <p>„Parkide väljanägemise ja kasutuse muutmine senisest mitmekesisemaks rajades nendesse rohkem laste mänguväljakuid, rannavolle platse, vabalavasid, koerte jooksualasid ja linnapoolse toetuse andmine teistele algatustele.“</p> <p><u>VL Tartu Heaks</u> <u>Jüri-Ott Salm, Jüri Kõre</u> Põhjendus puudub.</p>	<p>Arvestada. Täiendada <i>Inspireeriva elukeskkonnaga linna</i> peatüki 18. tegevust ja sõnastada see järgmiselt:</p> <p>„Haljasalade ja parkide väärtustamine ja arendamine. Parkide väljanägemise ja kasutuse muutmine senisest mitmekesisemaks, rajades nendesse erinevaid vabaaja ja puhkevõimalusi (sh koostöö Tartu Ülikooliga Toomemäe arendamisel).“</p>
<p>22. Lisada arengukava peatükki „Inspireeriva elukeskkonnaga linna“ 20. tegevusele (lk 22):</p> <p>„Jänese matkaraja korrastamine. Koostöös Tartuga külgnevate omavalitsustega koostöö, et säilitada linna ümber roheline vöönd ja rajada sinna atraktiivseid puhkealasid, sh kasutades selleks looduskaitsealade potentsiaali. SA Emajõe Jõeriik toimimise tõhustamine koostöös naabervaldadega.“</p> <p><u>VL Tartu Heaks</u> <u>Jüri-Ott Salm, Jüri Kõre</u> Põhjendus puudub.</p>	<p>Mitte arvestada. Arengukavas on olemas ülesanne järgmises sõnastuses: <i>Emajõe kallaste ja supelrandade korrastamine ja laiendamine ning kallasradade rajamine linna piirides.</i></p> <p>Konkreetsed objektid selguvad eelarve koostamisel. Erandiks on olulised suured investeeringuobjektid, mida kajastatakse eelarvestrateegias. Jänese matkarada on vaid üks väike lõik Tartu piirides olevast Emajõe kallasrajast. Samuti on koostöö erinevate instantsidega ära mainitud juba peatüki alguses, mistõttu ei peaks seda iga tegevuse puhul taas välja tooma (SA Emajõe Jõeriik lõpetas tegevuse 2017. a).</p>
<p>23. Lisada arengukava peatükki „Inspireeriva elukeskkonnaga linn“ Uus tegevus:</p> <p>„Ühtse rohe- ja puhkealade võrgustiku väljaarendamine ja looduskeskonna jätkusuutlikkuse tagamine“</p> <p><u>VL Tartu Heaks</u> <u>Jüri-Ott Salm, Jüri Kõre</u></p>	<p>Mitte arvestada. Ettepanekuga on juba arvestatud. Sellise sõnastusega meede on <i>Inspireeriva elukeskkonnaga linna</i> peatükis olemas (lk 22), mille alla jäävad tegevused 18-25. Ka jääkreostuskollete likvideerimine on selle meetme all konkreetse tegevusena välja toodud (tegevus 25). Punktireostusallikate (väikemajapidamised, ebapiisavad veepuhastusjaamad) vähendamiseks</p>

<p>Eesti riik on Ida-Eesti vesikonna veemajanduskavas seadnud eesmärgiks jõuda Emajõe ja Peipsi järve hea seisundini aastaks 2027. Selline eesmärk on seatud ka Euroopa Liidu veepoliitika raamdirektiivis. Tartu linn tegutseb koostöös Viljandimaa ja Tartumaa omavalitsuste ning riigiasutustega selle nimel, et nimetatud eesmärki saavutada.</p> <p>Eeldatavasti on konkreetseteks meetmeteks punktreostusallikate (väikemajapidamised, ebapiisavad veepuhastusjaamad) ja hajureostuse (põllumajandus, metsakuivendus) vähendamine.</p>	<p>vajalikud vee- ja kanalisatsioonisüsteemi arendamise tegevused on täpsemalt kajastatud ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kavas.</p>
<p>24. Lisada arengukava peatükki „Hooliva linna“ 30. tegevusele (praegu tegevuse nr 29, kuna avalikustamisele saadetud ettepanekute alusel ühendati kaks tegevust!) (lk 26):</p> <p>„Järeldravi võimaluste jõudmine tasemele, kus vähenevad poolikust (lõpetamata) ravist Tartule ja tartlastele tulenevaid majanduslikud ja sotsiaalsed kahjud.“</p> <p><u>VL Tartu Heaks</u> <u>Jüri-Ott Salm, Jüri Kõre</u> Põhjendus puudub.</p>	<p>Arvestada. Täiendada <i>Hooliva linna</i> peatüki vastava tegevuse sõnastust järgmiselt:</p> <p>"Tervist edendavate tegevuste toetamine ja võrgustike arendamine. Tervishoiu- ja hoolekandeteenuste arendamine ja toetamine, pakkumaks tartlastele õigeaegselt neile vajalikku abi ja toetust ning ennetamaks tervise- ja sotsiaalprobleemide süvenemist."</p> <p>Selline sõnastus võtab kokku nii tervishoiuteenuste ja sotsiaalteenuste arendamise ja osutamise kitsamalt kui ennetustegevuse koolides ja lasteaedades ja täiskasvanud elanikkonnale laiemalt.</p> <p>Ülesande praegune sõnastus: <i>Tervist edendavate tegevuste toetamine ja võrgustike arendamine.</i></p>
<p>25. Suurendada iga-aastaselt järgmise 5 aasta jooksul maamaksu 10% võrra aastas.</p> <p><u>VL Tartu Heaks</u> <u>Jüri-Ott Salm, Jüri Kõre</u> Linnal on raskusi erinevate funktsioonide rahastamisega (näit investeeringud haridusasutustesse, teede korrashoid jm). Maksu suurendamine tõstaks maaomanike kulusid, kui arvestada keskmist laekumist maaomaniku kohta, ligi 10 EURi võrra. Antud tõus ei ole liialt koormav, samas annab linnale võimaluse suunata täiendavaid ressursse enim puudust kannatavatesse valdkondadesse (eelkõige haridusvaldkond).</p>	<p>Mitte arvestada. Tartu linnas kehtiva praktika kohaselt otsustatakse järgmisel eelarveaastal rakendatav maamaksumäär samaaegselt eelarve menetlemisega. Selle käigus analüüsitakse ka järgmise aasta maamaksu laekumisi.</p>

Linnavalitsuse seisukohti tutvustav avalik arutelu toimus 10. septembril linnaplaneerimise ja maakorralduse osakonna nõupidamiste ruumis. Informatsioon avaliku arutelu toimumise kohta avaldati Tartu linna veebilehel ning ettepanekute esitajaid teavitati arutelu toimumisest e-posti teel. Kuna ettepanekute esitajatest keegi arutelul ei osalenud, siis arutleti peamiselt seisukohtade sõnastuse üle. Arutelu tulemused kajastuvad arutelu protokollis:

Arengukava korrigeeritud tekst, kuhu on sisse viidud linnavolikogu poolt 7. juuni 2018. a otsusega nr 74 heakskiidetud 18 muutmisettepanekut ja uuendatud eelarvestrateegia tekst ning

linnavalitsuse poolt aktsepteeritud täiendused avaliku väljapaneku ajal laekunud ettepanekute osas, on esitatud eelnõu lisas. Sisseviidud muudatused (välja arvatud uuendatud eelarvestrateegia peatükk) on esile toodud punases kirjas.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lg 1 p 7, § 37² lg 7 kohaselt kinnitab linnavolikogu arengukava ja eelarvestrateegia määrusega hiljemalt 15. oktoobriks. Arengukava ja eelarvestrateegia peavad olema vastu võetud enne eelseisva aasta eelarve vastuvõtmist. Käesoleva eelnõuga tehakse Tartu linnavolikogule ettepanek kinnitada Tartu linna arengukava 2018-2025 vastavalt lisale.

Seoses Tähtvere valla ja Tartu linna ühinemisega 2017. aasta sügisel, kajastuvad nüüd valla territooriumi arenguvajadused Tartu linna arengukavas ja eelarvestrateegias, mistõttu tuleb kehtetuks tunnistada ka Tähtvere valla arengukava ja eelarvestrateegia.